

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BAŞARILARINI ETKİLEYEN OKUL-İÇİ FAKTÖRLER

IN SCHOOL FACTORS AFFECTED UNIVERSITY STUDENTS' SUCCESSES

Murat GÖKALP

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sinop Eğitim Fakültesi
gokalpm@yahoo.com

Özet:

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin başarılarını etkileyen okul içi faktörlerin neler olduğunu değerlendirmektir. Araştırma 2004-2005 Öğretim yılında Ağrı İl merkezinde bulunan Atatürk Üniversitesi Ağrı Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği, Beden Eğitimi Öğretmenliği, Resim İş Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümlerinde okuyan 650 öğrenciden elde edilen verilere dayalı olarak yapılmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında, araştırmacı tarafından geliştirilen bir anket kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde frekans ve yüzdelik değerlere göre değerlendirme yapılmıştır.

Araştırma bulguları, öğretim etkinliklerinin düzenlenmesinde akademisyen ve okul idarecilerinin olumsuz yaklaşımlarının öğrencilerin başarı düzeylerini etkilediklerini göstermektedir.

Abstract :

The purpose of this study is to identify what in school factors are that effected the successes of university students. Data acquired from the 650 students who attend the departments of Physical Education Teaching, Art Teaching, Class Teaching and Science Teaching of the university of Atatürk Ağrı Education Faculty in the provincial centre of Ağrı in 2004-2005 educational Term. Data were collected using a questionnaire developed for the study and administered at university.

Frequencies, were calculated. The findings indicate that the level of students' successes were effected from the negative approaches of instructions activities of the arrangement of academicians and school managers.

Key words : In School Factors, Student Success, Instructions Activities

Anahtar Kelimeler: Okul İçi Faktörler, Öğrenci Başarısı, Öğretim Etkinlikleri

GİRİŞ

Üniversite okuyan öğrencilerin birçoğu, yıl sonu itibariyle başarısızlığa uğrayabilmektedir. Öğrencilerin başarısızlığının önlenmesi, başarıyı etkileyen faktörlerin belirlenmesine bağlıdır. Başarıyı etkilemede önemli olan faktörler bilinirse başarısızlığı doğuran nedenlerin kontrol altına alınabileceği düşünülmektedir (Özguven, 1974) Okul sistemi, insanların belli yaş dönemlerinde

gösterdikleri ortak davranış özelliklerine uygun olarak düzenlenmiş ve eğitim programları ile öğretim yöntemleri insan gelişiminin özelliklerine uygun olarak biçimlendirilmiştir. Okul başarısına etki eden faktörler; duygusal Faktörler, benlik algısı, motivasyon, zihinsel faktörler, sınav kaygısı, cinsiyet, ebeveyn tutumları, kardeş tutumları, okul-öğretmen faktörü, ders çalışma yöntemidir.

Öğretmen öğrenci ilişkisi eğitim-öğretim etkinliklerinin verimi üzerinde oldukça etkilidir. Sınıftaki öğrenme, neyin, niçin ve nasıl öğretildiğine bağlı olduğu kadar öğrencinin öğretmeni algılayış tarzına da bağlıdır. Sevilen, sayılan bir öğretmenin dersine karşı öğrencilerin büyük bir ilgi duyduğu, buna karşılık, korku ve kaygı uyandıran bir öğretmen-öğrenci ilişkisi salt bilişsel gelişme dışında öğrencinin duygusal ve sosyal yönden de gelişmesi açısından önemlidir. Sağlıklı bir gelişme için öğrencinin kendisine gereken sevgi ve ilginin gösterildiği bir sınıf atmosferinde ve güven duygusu içinde bulunması gerekir¹ (Oğuzkan, 1981, 261).

Eğitimde yenileştirme hareketlerinden beklenen başarının elde edilmesinin bir değil birçok nedeninin bulunduğu tartışmasız kabul edilen bir gerçektir. Ancak öğretmenin üst düzeyde oluşturulan politikaların ve alınan kararların uygulayıcısı olduğu düşünülürse, başarısızlığın en önemli nedenlerinden birinin öğretmen unsuru olduğu kolayca kabul edilebilir

Toplumlar, kendi yaşam politikaları ve çağdaş hedefleri doğrultusunda, bilimsel düşünme gücüne sahip ve sorumlu kuşaklar yetiştirme görevini eğitime vermişlerdir. Bu yüzden eğitim kurumlarının görevi ve politikası hem değişmiş, hem artmış, hem de zorlaşmıştır. Eğitim; bilim ve teknoloji çağında, toplumsal yaşamın odak noktası olarak, sorunlara çözüm getirmenin temelinde, her zaman yer almaktadır.

Her toplum kendine özgün insan tipini ve felsefesini uyarlayacağı bir sürece baş vurur. Bu süreci tesadüflere ve gelişme güzelliğe asla bırakmazlar. Toplumlar insanlara birlikte yaşamının gerektirdiği toplum bilincini vermek için eğitim sürecinin amaçlarını ve içeriğini belirlemişler ve onu kontrol altına

almışlardır. Bu sayede eğitim bir kamu hizmeti sayılmıştır.

Eğitim belli amaçlar doğrultusunda önceden hazırlanmış programlara göre yürütülür. Okuldaki eğitim planlıdır. Okulun başlangıcından bitişine kadar yönetici, akademisyen ve öğrencilerin yapacakları işler ve çalışmalar programlanan saatlere göre düzenlenmiştir. Herkesin hangi saatte nerede olacağı, ne yapacağı bellidir. Eğitim süreci öğretmen tarafından hazırlanır, uygulanır, sürekli izlenir ve belli aşamalardan sonra değerlendirilir. Okuldaki formal süreç baskındır. Bunların dışında öğrenciler kendi aralarında oynarken, çalışırken, derste öğretmen ve arkadaşlarını dinlerken örnek alma yoluyla yeni davranışlar elde ederler. Bu yolla informal süreçler de etkili olur. Bunun farkında olan yönetici ve öğretmenler kendilerini eğitim çevresinin bir parçası olarak düşünür ve örnek davranışlar sergilemeye çalışırlar.

Eğitim sürecinin üç temel ögesi vardır. Bunlar eğitimin amaçları, öğretme-öğrenme etkinlikleri ve değerlendirme. Eğitim amaçla başlar, öğretme-öğrenme etkinlikleri ile sürer ve değerlendirme ile sona erer. Amaçlar kişilere hangi bilgi, beceri ve tutumları öğrenmeleri gerekeceğini sağlar. Öğretim sonunda elde edilen ürünlerin amaçlara uygun ve yeterli olup olmadığı değerlendirme işlemi ile anlaşılır. Bu nedenle, değerlendirme eğitim sürecini tamamlayan ve onun ayrılmaz bir parçasıdır. “Eğitim, kişinin içinde bulunduğu toplumda geçerli olan ve olumlu değer taşıyan yeteneklerini, tutumlarını ve diğer davranış şekillerini geliştirmesini sağlayan süreçlerin tümüdür”

Üniversiteler eğitim kurumlarının tepesi konumundadır, buradaki akademisyenlerin demokratik ve özveriye yaklaşmaları tabana yansyarak olumlu sonuçlar doğuracaktır.

Unutulmaması gereken önemli bir konu eğitim ve öğretimin kalitesi öğrencilerin davranışına yansıyan değişimler ile mümkündür. Öğrenciyi merkezden uzak tutan tutum ve yaklaşımlar hiç bir zaman başarılı olamamıştır. Eğitim fakülteleri ise, çok önemli bir rol üstlendiklerinden eğitimin merkezi konumunda olduklarını unutmamalıdır. ve bu ağırlıkla öğretim etkinliklerinin düzenlenmesinde ve uygulamasında duyarlı olmalıdırlar. Öğrenci başarısını etkileyen temel faktörler; Öğretim üyesine bağlı faktörler, Öğrenciye bağlı faktörler, Çevresel faktörlerdir.

Bilgi transferinde odak merkezde olan akademisyenleri çok önemli görevler beklemektedir, bununla birlikte üniversite de görevli idarecilerin de önemli sorumluluklarının olduğu bir gerçektir. Öğretim etkinliklerinin verimli hale gelmesinde idarecilere de sorumluluklar yüklenmektedir. Özellikle okulların fiziksel konumu başta gelmektedir. Sağlıklı ortamlarda daha iyi eğitim ve öğretim kalitesi ile birlikte sosyal ve psikolojik rahatlamalar da yapılarak sağlıklı toplum oluşturmanın temelleri atılmaktadır.

AMAÇ

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin başarılarını etkileyen okul içi faktörlerin neler olduğunu öğrenci görüşleri doğrultusunda belirlemektir.

PROBLEM

Atatürk Üniversitesi Ağrı Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, başarılarını etkileyen okul içi faktörlere ilişkin görüşler nelerdir ve bu görüşler anlamlı bir fark göstermekte midir?

Alt Problemler

Yukarıda belirtilen problemin ayrıntılı incelenmesi için araştırma da bu sorulara cevap aranmaktadır?

Okulun fiziksel konumuna ilişkin faktörlerin öğrenci başarısını etkileme durumu % olarak farklılık göstermekte midir?

Sınıfın fiziksel konumuna ilişkin faktörlerin öğrenci başarısını etkileme durumu % olarak farklılık göstermekte midir?

Ders araç ve gereçleriyle ilgili faktörlerin incelenmesi % olarak farklılık göstermekte midir?

Okul idaresi, akademisyenler ile ilişkiler konusundaki faktörlerin öğrenci başarısını etkileme durumu (%) olarak farklılık göstermekte midir?

Öğretmen- öğrenci ilişkileri konusundaki faktörlerin öğrenci başarısını etkileme durumu (%) olarak farklılık göstermekte midir?

Öğretim etkinlikleri konusundaki faktörlerin öğrenci başarısını etkileme durumu (%) olarak farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2004-2005 öğretim yılı bahar döneminde Ağrı Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma kapsamına alınan Sınıf Öğretmenliği, Beden Eğitimi Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Resim İş Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören 650 öğrenci araştırmanın örneklemi oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmanın bağımlı değişkeni olarak öğrencilerin başarılarını etkileyen okul içi faktörleri belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından bir anket geliştirilmiştir. Anketin gerçekten öğrencilerin başarılarını etkileyen okul içi faktörleri yansıtıp yansıtmadığını ortaya

koymak için yapılan deneme uygulaması ile geçerlik ve güvenilirlik tespit edilmiştir. Ankette bulunan 6 alt alan ile ilgili olarak toplam 51 madde bulunmaktadır. Toplanan verilerin analizinde Frekans ve yüzde değerler hesaplanmıştır.

Bulgular, Yorum ve Tartışma

Bu bölümde sıra ile önce uygula-

lanan ankette yer alan ve her biri başarıyı etkilemesi olası okul içi faktörler altı alt boyutta ele alınmış ve her alt boyuttaki maddelere verilen öğrenci görüşlerine dayalı cevaplar incelenmiştir. Sonra da öğrencilerin her alt boyuta ilişkin görüşleri incelenmiştir.

1- Okulun fiziksel konumu ve olanaklarıyla ilgili faktörlerin incelenmesi

Öğrencilerin başarılarını etkileme derecelerine ilişkin olarak verdikleri cevaplar tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Okulun Fiziksel Konumuna İlişkin Faktörlerin Öğrenci Başarısını Etkileme Durumu %

Faktörler	Çok Etkili yor	Etkili Yor	Karar sızım	Etkile miyor	Hiç Etkile miyor
<i>Okulun Kaldığımız Yere Uzaklığı</i>	10.27	16.61	6.52	37.04	23.48
<i>Okulun Yetersiz Isınması</i>	13.05	28.17	14.01	27.59	17.14
Okulun Temizliğinin Yetersiz Olması	13.20	28.99	16.80	26.85	14.14
Okulun Ulaşımının Zor Olması	10.15	18.09	8.91	19.73	43.12
Okulun Sosyal İletişim Alanlarının Az Olması	32.35	30.24	9.24	13.49	14.76
Araştırma Laboratuvarlarının Yetersiz Olması	41.54	35.17	5.14	8.15	10.02
Okulun Kütüphanesinin Yetersiz Olması	37.53	33.41	11.04	12.20	5.82
Okulun Çevresinin Gürültülü Olması	11.04	7.15	3.14	40.74	37.96

Tablo 1’deki bilgiler incelendiğinde, okulun fiziksel konumuna ilişkin faktörlerin öğrenci başarısını etkileme durumunda 1. derecede öğren-

cilerin başarılarını etkileyen faktörün” araştırma laboratuvarlarının yetersiz olması” şeklinde ifade edilen faktör olduğu görülmektedir. Bu alanda öğren-

cilerin başarılarını en az etkileyen faktörün de “ okulun kaldığı yere uzaklığı” maddesi görülmektedir.

2. Sınıfın fiziksel konumu ile ilgili faktörlerin incelenmesiBu alandaki faktörlerin öğren-cilerin

başarılarını etkileme durumuna bakıldığında

Tablo 2, “ Sınıfın kalabalık ve Dar Olması” şeklinde ifade edilen faktörün bu alanda öğrenci başarılarını en çok etkileyen faktör olduğu görülmektedir.

Tablo 2 Sınıfın Fiziksel Konumuna İlişkin Faktörlerin Öğrenci Başarısını Etkileme Durumu %

Faktörler	Çok Etkili yor	Etkili Yor	Karar sızım	Etkile miyor	Hiç Etkile miyor
Sınıfın Küçük ve havasız Olması	23.89	25.62	6.98	23.46	20.03
Sınıfın Tozlu ve Kirli Olması	17.91	30.63	14.47	24.41	12.25
Sınıfın Kalabalık ve Küçük Olması	42.14	33.14	10.70	8.20	5.82
Yazı Tahtasının Yetersiz ve Kullanışsız Olması	18.56	24.40	13.36	29.70	14.10
Sınıftaki Sıraların Dar ve Kullanışsız Olması	16.10	26.99	14.50	26.72	16.37

Tablo 2’deki verilere göre sınıfın fiziksel konumuna ilişkin faktörlerin öğrenci başarılarını etkileme

durumu “Sınıfın Kalabalık ve Küçük Olması” % 42 oranında öğrencileri çok etkiledikleri görülmektedir.

3. Ders araç gereçleri ile ilgili faktörlerin incelenmesi

Tablo 3. Ders Araç ve Gereçleriyle İlgili Faktörlerin İncelenmesi %

Faktörler	Çok Etkili yor	Etkili Yor	Karar sızım	Etkile miyor	Hiç Etkile miyor
Beden Eğitimi derslerinde araç ve gereçlerin yetersiz olması	44.73	26.97	9.86	10.30	10.11
Resim İş derslerinde araç ve gereçlerin yetersiz olması	20.64	31.25	14.15	24.92	17.17
Laboratuar araçlarının eksik ve yetersiz olması	29.41	32.94	15.49	10.50	12.03
Sınıfta yeterli pano vs. bulunmaması	15.77	12.90	15.97	31.92	23.50
Sosyal derslerinde gerekli atlas, harita ve gereçlerin bulunmaması	21.89	25.04	16.18	18.88	18.49
Bilgisayar ve internetin yetersiz olması	42.10	25.71	13.50	10.17	8.49

Tablo 3 incelendiğinde “Bilgisayar ve internetin yetersiz olması” % 42 “Çok Etkiliyor” “Beden Eğitimi dersinde araç gereçlerin yetersiz olması” % 44 “Çok Etkiliyor” olan faktörler arasında görülmüştür. “Laboratuar araçlarının eksik ve yetersiz olması” % 33 “

Etkiliyor” olan faktörler arasında görülmüştür.

Tablo 3’teki verilere göre, Beden Eğitimi dersi araç gereçleri, Laboratuar araç gereçlerinin eksikliği ve Bilgisayar ve İnternetin kullanılmasının önemi açıkça belirtilmektedir.

4.Okul yönetimiyle ilişkiler hakkındaki faktörlerin incelenmesi

Tablo 4. Okul İdaresi, Akademisyenler ile İlişkiler Konusundaki Faktörlerin Öğrenci Başarısını Etkileme Durumu (%)

Faktörler	Çok Etkili yor	Etkili Yor	Karar sızım	Etkile miyor	Hiç Etkile miyor
Akademisyenlerin derse geç gelenlere karşı sert tepkilerinin olması	45.70	27.94	9.92	13.21	6.90
Okul İdarecilerinin sert ve kaba yaklaşımlarının olması	37.88	18.20	13.97	14.70	15.93
Okula giriş çıkışlarda sıkı kontrolün olması	20.60	30.20	19.71	17.05	12.42
Öğrenci sorunlarıyla ilgili olmamaları	20.30	36.53	15.52	18.48	11.15
Öğrencilere önyargılı davranmaları	28.10	31.05	10.21	20.20	10.42

Tablo 4'e bakıldığında akademisyenlerin derse geç gelenlere karşı sert tepki gösterdikleri ve bunlardan öğrencilerin çok etkilendikleri görülmektedir. % 45 "Çok Etkileniyor" öğrenciler bu konuda akademisyenlerden çok olumsuz tepki aldıklarını dile getirmektedirler. Okulda yeterli kaynak ve olanakların sağlanması, öğretmen ve öğrencilerin güdülenmesi ve kişiler

arası ilişkilerin bir düzene konması birinci derecede okul yönetiminin görevidir. Bu alanda yer alan faktörlerin öğrencilerin başarılarını etkileme konusuna bakıldığında (Tablo 4), öğrencilerin başarılarını en çok etkileyen faktörler "Okula geç kalındığında idareci ve akademisyenlerin anlayışsız davranması" şeklinde ifade edilen faktörler olduğu görülmektedir.

5.Öğretmen – öğrenci ilişkileriyle ilgili faktörlerin incelenmesi

Tablo 5. Öğretmen- Öğrenci İlişkileri Konusundaki Faktörlerin Öğrenci Başarısını Etkileme Durumu (%)

Faktörler	Çok Etkili yor	Etkili Yor	Karar sızım	Etkile miyor	Hiç Etkile miyor
Ders ve etkinliklerde öğrenci görüşünün alınması	25.30	30.35	23.70	13.72	6.93
Öğrenciye güven duyması	35.50	33.90	12.56.	9.80	8.15
Akademisyenlerin taraflı davranması	41.45	31.50	13.70	7.99	5.36
Öğrenci sorunlarıyla ilgilenmeleri	31.40	30.90	12.98	19.98	14.74
Dersi ilgi çekici ve sevilir hale getirmeleri	38.20	29.75	11.27	10.80	9.98
Akademisyenlerin demokratik tutum ve yaklaşımları	33.80	31.51	10.53	13.98	10.18

Tablo 5'teki verilere göre, akademisyen- öğrenci ilişkileri konusunda öğrencilerin başarılarını çok etkileyen faktörlerin “ Akademisyenlerin taraflı davranması” şeklinde ifade edilen faktörün olduğu görülmektedir. “

Çok etkiliyor” ve “ Etkiliyor” şeklinde verilen cevaplar birleştirilerek ele alındığında, öğrencilerin % 72.95’I bu faktörün başarıları üzerinde etkili olduğunu belirtmişlerdir.

6. Öğretim Etkinlikleriyle İlgili Faktörlerin İncelenmesi

Tablo 6. Öğretim Etkinlikleri Konusundaki Faktörlerin Öğrenci Başarısını Etkileme Durumu (%)

Faktörler	Çok Etkili yor	Etkili Yor	Karar sızım	Etkile miyor	Hiç Etkile miyor
Akademisyenlerin farklı ders işleme yöntemleri	38.92	31.40	12.33	11.17	6.16
Tartışma ortamı yaratmaları	30.33	34.47	14.48	10.30	10.42
Sınav sorularının sonradan sınıfta çözülp tartışılması	26.42	30.05	14.37	15.58	13.58
Derslerin seviyenin çok üstünde tutulması	20.74	29.86	17.91	17.14	14.45
Sınav sorularının çok karmaşık olması	25.65	29.47	16.95	16.57	11.36
Gereksiz konulara fazla yer verilmesi	20.03	28.70	15.79	20.80	14.64
Öğrencilerin tümünü etkinliklere katmamaları	17.72	22.73	18.11	19.26	22.18

Tablo 6 incelendiğinde “ Akademi-yenlerin farklı ders işleme yön-temleri” şeklinde ifade edilen faktörün

bu alanda öğrencilerin başarılarını en çok etkileyen faktör olduğu görülmek-tedir.

Öneriler

Araştırmada elde edilen bulgular çerçevesinde, Ağrı Eğitim Fakültesi

öğrencilerinin başarılarını olumlu yönde etkilemesi doğrultusunda yapılacak olan çeşitli okul içi düzenlemelere ve çalışmalara ilişkin bir takım öneriler sunulmuştur.

Okulun fiziksel konumu ve olanakları, öğrencilerin başarılarını artırıcı ve etkileyici bir şekilde düzenlenmeli, yeterli araştırma ve çalışma laboratuvarlarının olması gerekmektedir.

Sınıf ortamının ve öğrenci fazlalığının derslere karşı ilgiyi azalttığını, öğretim etkinliklerinin daha etkin kılınabilmesi için sınıfın hijyenik ve sağlıklı olması ve öğrenci sayısının kalabalık olmaması sağlanmalıdır.

Alan derslerinde kullanılan araç ve gereçlerin eksiksiz tamamlanması sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

Alkan, Cevat, "Eğitim Ortamları", A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları, No:85, Ankara,1979

Aydın, Mustafa. "Eğitim Yönetimi" geliştirilmiş 2. Baskı, Ankara, Hatipoğlu Yayınevi, 1989.

Binbaşoğlu,Cavit,"Eğitime Giriş" Binbaşoğlu Yayınevi,Ankara,1988,s.4.

DUMAN, Tayyip, "Türkiye'de Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme", MEB, Yay.2322,İstanbul1991,s.2.

Fidan,Nurettin-E.Münire,Eğitime Giriş,Alkım Kitapçılık,Ankara,1996, s.18.)

Okul yöneticilerinin ve akademisyenlerin öğrencilere anlayışlı davranmaları sağlanmalı, derslere geç gelen öğrencilere daha anlayışlı yaklaşmalıdırlar.

Okul yöneticileri ve akademisyenlerin öğrencilere tarafsız davranmaları, onlara güven duymaları, demokratik ortamlar oluşturmalı, sorunlarla ilgilenmeleri ve dersleri daha ilgi çekici hale getirmelidirler.

Öğretim etkinliklerini etkili hale getirebilmek için tartışma ortamı oluşturmalı, sınav soruları öğretici ve amacına uygunluk taşımaları, bütün öğrencilerin derslere katılımlarının sağlanması, dersleri canlı ve akıcı hale getirebilmek için öğretme- öğrenme yöntemlerinin iyi kullanılması sağlanmalıdır.

Oğuzkan, T. (1981). Türkiye'de Ortaöğretim ve Sorunları. İstanbul: Altın Matbaacılık.

Özgüven, İ.Ethem, "Üniversite öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Zihinsel Olmayan Faktörler", Ankara, Hacettepe Ün. Basımevi, 1974.

Özyürek, Leyla. "Öğretim İlke ve Yöntemleri",Ankara, Ankara Ün. Eğt. Bil. Fak.Yay. No: 124,1983.

Taymaz, Haydar. "Okul Yönetimi", Ankara, Ankara Ün.Eğt. Bil.Fak. Yay. ,1987.